

Projekteringsanvisning

Energilager / BESS

TEL VÄXEL: 016-16 75 00
E-POST: info@kfast.se
HEMSIDA: www.kfast.se

BESÖKSADRESS: Munktelstorget 2
630 05 Eskilstuna
Sverige

POSTADRESS: Box 5035
630 05 Eskilstuna
Sverige

Sida 2 av 12

KFAST

Innehåll

Allmänt	4
Tillämpningsområde	4
Standarder och regelverk.....	4
Dimensionering	5
Batteriteknik och BMS-krav.....	6
Placering och utrymme	7
Krav på PCS (Power Conversion System)	8
Nätanslutning och skyddsreläer	8
Kommunikation och driftövervakning.....	9
Förläggning av kablar	9
Brandskydd och räddningstjänst.....	10
Varselmärkning.....	11
Energimätare.....	11
Föranmälan och slutanmälan.....	11
Dokumentation och testprotokoll.....	12

Allmänt

Denna projekteringsanvisning gäller för projektering, installation och driftsättning av batterienergisystem (BESS – Battery Energy Storage System) i fastigheter förvaltade av Eskilstuna Kommunfastigheter AB (KFast).

Anvisningen gäller för nätanslutna system i samtliga driftsfall: peak shaving, UPS-funktion, koppling mot solcellssystem samt stöd till laddinfrastruktur (EV). Anvisningen kompletterar KFast's projekteringsanvisning för solcellssystem och ska läsas parallellt med denna då BESS ingår i ett hybridsystem.

Utrustning ska placeras och utformas så att den är lätt åtkomlig för kontroll, service, byte och underhåll utan onödiga driftavbrott. System- och materialval ska vara enhetliga. Material, installationskomponenter och service ska kunna tillhandahållas framöver.

Primär batterikemi som avses i denna anvisning är LFP (litiumjärnfosfat). Vid avvikelser ska det motiveras skriftligt och godkännas av KFast.

Tillämpningsområde

Anvisningen är tillämplig för:

- Nätanslutna BESS-system för peak shaving och reducering av effekttoppar
- BESS med UPS-funktion (driftskontinuitet vid nätbortfall)
- BESS kopplad till solcellssystem (hybridanläggning)
- BESS som stöd till laddinfrastruktur för elfordon (EV)
- Anvisningen gäller ej för:
  - Off-grid-system utan nätanslutning – kräver separat anvisning
  - Mobila energilagrar
  - System under 10 kWh – dessa hanteras projektvis

Standarder och regelverk

Installation ska uppfylla gällande krav enligt nedan. Listan är inte uttömmande – aktuell utgåva gäller alltid.

Elsäkerhet och installation

- SS 436 40 00 (Swedish standard för lågspänningsinstallationer)
- ELSÄK-FS 2017:3 – Utförande och verifiering av elinstallationer
- ELSÄK-FS 2008:1 – Märkning och dokumentation
- ELSÄK-FS 2008:2 – Varselmärkning

BESS och batterispecifikt

- IEC 62619:2022 – Safety requirements for secondary lithium cells and batteries for use in industrial applications
- IEC 62933-1:2020 – Electrical energy storage (EES) systems – Terminology
- IEC 62933-5-2:2020 – Safety requirements for grid-integrated EES systems

Nätanslutning och skydd

- EN 50549-1 – Requirements for generating plants to be connected to distribution networks
- Energimarknadsinspektionens föreskrifter – EIFS 2018:2 (tekniska krav på produktionsanläggning)

Brandskydd

- BBR – Boverkets byggregler, avsnitt 5 (brandskydd)
- MSB:s vägledning för räddningstjänst vid bränder i litiumjonbatterier
- SS-EN 62040-1:2019 – UPS-system, säkerhetskrav (vid UPS-drift)

Dimensionering

Systemets storlek anges i:

- Nominell energikapacitet: kWh (brutto och netto/användbar)
- Nominell effekt: kW (laddning och urladdning, kan skilja)
- C-tal: anger hur snabbt batteriet kan laddas/urladdas i förhållande till kapaciteten

Effekt och säkring

Kontrollera att befintlig mätarsäkring, kabel och undercentral klarar den sammanlagda lasten inkl. BESS laddeffekt. Dimensionera internt i central för worst case: nätlast + maximal laddeffekt.

Exempel: 63 A nätanslutning + 22 kW BESS-laddare → central skall klara summerad ström.

SoC-gränser (State of Charge)

För att förlänga batterilivslängden och undvika termisk stress ska följande SoC-gränser tillämpas som default om inte annat anges av tillverkaren:

- Normal drift: 10–90 % SoC
- UPS/reservdrift: 20–100 % SoC (justeras per objekt)
- Larm vid SoC under 15 % vid normal drift
- Larm vid SoC under 25 % vid UPS-drift

SoH (State of Health)

Systemet ska levereras med dokumenterat SoH-värde $\geq 98\%$ vid driftsättning. Larm ska genereras vid SoH under 80% . Tillverkaren ska ange förväntad kapacitetsförsämring (kWh/år eller cykler).

Batteriteknik och BMS-krav

Batteriteknik

Tillåten batterikemi: LFP (LiFePO₄). Avvikelse kräver skriftligt godkännande av KFast. LFP väljs för sin termiska stabilitet, långa cykeltalet (>5000 cykler vid 80% DoD) och lägre brandrisk jämfört med NMC/NCA.

BMS – Battery Management System

BMS är ett kritiskt säkerhetssystem och ska uppfylla samtliga nedanstående minimikrav:

Cellövervakning

- Individuell cell- eller modulspänningmätning, upplösning ≤ 5 mV
- Individuell cell- eller modultemperaturmätning, upplösning $\leq 0,5$ °C, mätt på minst 20% av cellerna
- Strömövervakning med shunt eller Hall-sensor, noggrannhet $\leq 1\%$

Skyddsfunktioner – BMS ska autonomt koppla bort vid:

- Överspänning per cell (OVP) – nivå enligt tillverkare, typiskt $> 3,75$ - $3,80$ V för LFP
- Underspänning per cell (UVP) – typiskt $< 2,8$ V för LFP
- Övertemperatur laddning – typiskt > 45 °C
- Övertemperatur urladdning – typiskt > 60 °C
- Undertemperatur laddning – typiskt $< +5$ °C (LFP skall ALDRIG laddas vid temperatur under 5 grader C)
- Överström laddning och urladdning (OCP)
- Kortslutning (SCP) – skall ske inom < 1 ms via dedikerad hårdvara.
- Jordfel / isolationsfel – fränkoppling och larm

Balansering

- Passiv eller aktiv cellbalansering ska finnas
- Balansering ska ske automatiskt och utan manuellt ingripande

Kommunikation från BMS

- BMS ska kommunicera status, larm och mätvärden via Modbus RTU eller Modbus TCP
- Minst följande register ska vara läsbara: SoC, SoH, cellspänningar, celltemperaturer, larmstatus, total laddad/urladdad energi (kWh)
- BMS-kommunikation ska vara tillgänglig för integration mot KFast's fastighetsautomation (DUC/SCADA)

KFAST

Redundans och feldetektering

- BMS-fel ska generera synligt och hörbart larm lokalt samt skickas till driftövervakning
- BMS ska ha watchdog-funktion – kommunikationsavbrott > 60 s utlöser larm
- BMS ska logga larmhändelser med tidsstämpel, logg ska vara läsbar via kommunikationsgränssnitt

Placering och utrymme

Inomhus vs utomhus

BESS ska i första hand placeras inomhus i dedikerat teknikutrymme. Utomhusplacering i IP54-kapslad container/skåp är tillåtet om inneklimat inte kan ordnas. Utomhusplacering kräver separat markberedning och kabeldragningsplan.

Teknikutrymme – krav

Temperatur och ventilation

- Omgivningstemperatur: +5 °C till +40 °C, optimalt +15 °C till +25 °C
- LFP-batterier ska ALDRIG laddas vid temperaturer under 5 °C – temperaturövervakning och värmning krävs i kalla utrymmen
- Utrymmet ska ventileras för att undvika ackumulering av ev. gaser (termisk rusning kan ge gasutveckling)
- Ventilationsflöde ska dimensioneras för att hålla omgivningstemperatur inom tillåtet intervall vid full last
- Direkt solljus på batteriskåp ska undvikas

Utrymme och tillgänglighet

- Minst 800 mm fritt utrymme framför batteriskåp/rack för service och frånkoppling
- Minst 200 mm fritt utrymme bakom och på sidor för ventilation (om ej annat anges av tillverkare)
- PCS/inverter kräver minst 1 200 mm installationsutrymme
- Undercentral kopplad till BESS kräver minst 1 200 mm
- Utrymmet ska ha belysning som möjliggör säkert arbete
- Dörr/lucka ska slå ut eller gå att fixera i öppet läge

Golv och bärlighet

- Golvkonstruktion ska klara batteriets vikt + 25 % marginal – kontrollera med konstruktör
- Vid placering av rack på betong: använd vibrationsdämpande underlag om tillverkaren kräver det

El och jordning

- Skyddsjord och potentialutjämning ska utföras från batteriracks och PCS-skåp till byggnadens huvudpotentialutjämningskena
- Separata jordtag för BESS om inte gemensam jord kan verifieras

Utomhusplacering – tilläggskrav

- Kapslingsklass minimum IP54
- Skåp/container ska ha inbyggd klimatanläggning (kyla + värme) om omgivningstemperaturen varierar mer än tillåtet driftintervall
- Skåp ska vara godkänt för BESS-ändamål och uppfylla IEC 62619
- Branddetektering inuti skåp/container är obligatorisk
- Uppställning ska tillåta räddningstjänsten att nå samtliga sidor, minst 1 m fri zon runt om

Krav på PCS (Power Conversion System)

PCS är den kraftelektronik som omvandlar DC (batteri) till AC (nät) och vice versa. PCS kan vara en separat enhet eller integrerad i batteriskåpet.

- PCS ska vara CE-märkt och uppfylla IEC 62109-1 och IEC 62109-2
- PCS ska klara symmetrisk och asymmetrisk last vid 3-fas anslutning
- Överdimensionering/underdimensionering av PCS i förhållande till batteriets nominella effekt: max $\pm 20\%$
- PCS ska kommunicera via Modbus RTU/TCP – samma krav som BMS
- PCS ska ha inbyggt överspänningskydd (SPD) på AC-sidan, alternativt externt SPD installeras
- PCS ska ha inbyggd isolationsövervakning på DC-sidan med larm
- Verkningsgrad $\eta \geq 96\%$ (AC->DC och DC->AC) vid nominell last.
- PCS ska ha DC-frånskiljare placerad i direkt anslutning till enheten
- THD-i (total harmonisk förvrängning ström) ska inte överstiga 5 % vid nominell last, mätt vid PCS AC-anslutningspunkt. Utrustning skall uppfylla EN 61000-3-12.

Nätanslutning och skyddsreläer

Anslutningspunkt

BESS ska anslutas i enlighet med nätägarens (Eskilstuna Energi & Miljö) tekniska riktlinjer. Föransökan till nätägaren ska göras i god tid före installation.

Skyddsfunktioner

Följande skyddsfunktioner ska finnas och vara inställda enligt nätägarens krav:

- Ö/U-spänningskydd (OVP/UVP) på AC-sidan
- Ö/U-frekvensskydd (OFP/UFP) på AC-sidan
- Öspänningskydd (SPD) klass II på AC-sidan
- Nätbortfallsskydd / öplandrift (islanding protection).
- Skyddskoordinering ska verifieras mot befintligt skydd. Vid systemeffekt överstigande 100 kW ska skyddsfilosofi fastställas i samråd med nätägaren.

KFAST

Frånkopplare vid mätare

Elkopplare som bryter BESS-anläggning ska finnas vid mätarplats. Ska vara lätt åtkomlig för nätägaren och tydligt skyltad.

Nätåtermatning

Om BESS ej är avsedd för nätexport ska nätåtermatningsskydd (Anti-islanding + exportbegränsning) konfigureras och verifieras vid driftsättning. Inställning ska dokumenteras i testprotokoll.

Kommunikation och driftövervakning

Obligatoriska krav

- BESS-systemet (BMS + PCS) ska kommunicera via Modbus TCP eller Modbus RTU
- Systemet ska anslutas till KFast's fastighetsautomation (DUC/SCADA/PLC) för driftövervakning
- Larm ska kunna vidarebefordras via fastighetsautomation till larmcentral eller driftsorganisation

Minimikrav på dataöverföring

Följande värden ska vara läsbara och loggbara från fastighetsautomation:

- SoC (%) – uppdateras minst var 30:e sekund
- SoH (%)
- Aktuell effekt laddning/urladdning (kW)
- Ackumulerad laddad/urladdad energi (kWh)
- Batteripack-temperatur (min, max, medel)
- Nätspänning och nätfrekvens
- Driftläge (laddning, urladdning, standby, fel)
- Aktiva larm och larmhistorik

Nätverksanslutning

- BESS ska anslutas till fastighetens LAN via fast Ethernet (RJ45, min 100 Mbit/s)
- Trådlös anslutning (4G/WiFi) godtas ej som primär kommunikationsväg
- BESS ska ha statisk IP-adress eller reservation i DHCP

Eventuell molntjänst från tillverkare är tillåten som komplement men ersätter inte lokal integration

Förläggning av kablar

Kabeldimensionering ska utföras för max 2 % spänningsfall vid nominell last på DC-sidan och 1 % på AC-sidan.

- DC-kablar ska vara avsedda för batteriapplikationer och klara kontinuerlig belastning samt kortslutningsströmmar
- Kablage ska skyddas mot mekanisk åverkan – förläggning i rör, kabelstege eller kabelkanal
- DC- och AC-kablar ska separeras för att minska risken för korsutlösning vid kortslutning

KFAST

- Kabelgenomföringar ska säkerställa klimatskalets integritet och brandcellers klassning
- Samtliga kablar ska märkas i båda ändar med tydlig märkning av DC+/DC- och fas/nolla
- Kablar för Modbus/kommunikation ska märkas A/B eller +/- på varje ledare
- MC-4-kontaktdon eller likvärdiga DC-kontaktdon ska vara av godkänd typ och från samma tillverkare

Brandskydd och räddningstjänst

Riskbild

LFP-batterier har lägre brandrisk än NMC/NCA men kan vid allvarliga fel (mekanisk skada, extern värme, BMS-fel) gå i termisk rusning. Termisk rusning i ett LFP-system kan sprida sig mellan celler och generera brandfarliga gaser (HF, CO). Brandskyddsåtgärder ska dimensioneras utifrån detta.

Branddetektering

- Rökdetektor och/eller gasdetektor (CO, CO₂ och HF) ska installeras i BESS-utrymmet
- Detekteringssystem ska kopplas till fastighetslarmsystem och vidarebefordras till larmcentral
- Vid utomhusplacering i container: detektion inuti container är obligatorisk
- Detektorer ska provas och dokumenteras vid driftsättning

Brandgasutsug och ventilation

- Utrymmet ska ha mekanisk ventilation som vid branddetektion kan aktiveras för att evakuera brandgaser
- Ventilation ska kunna styras av räddningstjänsten utifrån
- Ventilationsöppningar ska vara placerade så att brandgaser inte leds in i angränsande utrymmen
- Vid placering av BESS i källarplan: särskild hänsyn ska tas till brandgasevakivering uppåt

Släcksystem

Vid BESS-installationer ≥ 50 kWh i slutna utrymmen ska behovet av automatiskt brandgasskydd eller gasformigt släcksystem utredas i samråd med brandkonsult och räddningstjänst. Sprinklersystem är generellt olämpligt för litiumbatteribränder och ska inte väljas utan utredning.

Nödfrånkoppling

- Manuell nödfrånkoppling ska finnas tydligt skyltad vid angreppsväg/entrédörr till utrymmet
- Nödfrånkoppling ska bryta både AC-matning och DC-krets mot batteriet
- Nödfrånkoppling ska vara åtkomlig utan att öppna BESS-skåp eller teknisk dörr
- Automatisk brandlarm ska INTE automatiskt lösa ut nödfrånkoppling utan aktiveras manuellt av räddningstjänst eller via larmcentral.

Skyltning och information till räddningstjänsten

- Skylt ska sättas upp vid brandförvarstablå/räddningstjänstens angreppsväg med information om: BESS-utrymmets placering i byggnaden, var kablage är draget, var anläggningen är ansluten, hur anläggningen stängs av
- Skylt med farosymbol för elrisk och information om litiumjonbatteri ska finnas på BESS-skåp/-container samt på teknikutrymmets dörr

KFAST

- Räddningstjänstinformation ska inkludera: batterikapacitet (kWh), spänningsnivå (V DC), batterikemi (LFP)
- Kabelgenomföringar ska utformas så att brandceller upprätthåller sin avskiljande funktion – provisoriska brandtätningar ska utföras under entreprenadtiden

Avstånd och placering

- BESS ska ej placeras i utrymmen med brandfarliga eller explosiva varor
- Minst 500 mm fritt avstånd till brännbart material runt om batteriskåp
- BESS ska inte placeras i utrymningsvägars direkta anslutning utan brandklassat skydd

Varselmärkning

Den som utför ett elinstallationsarbete ska se till att den del av anläggningen som omfattas av arbetet förses med dokumentation, märkning och varselmärkning enligt ELSÄK-FS 2017:3 (2 kap. 3 §). Krav på varselmärkning finns i ELSÄK-FS 2008:2 (3 och 11 §§) och krav på märkning och dokumentation finns i ELSÄK-FS 2008:1 (3 kap. 8 §).

Utöver allmänna krav gäller för BESS:

- Skyltar som anger DC-spänning och batterienergi (kWh) ska finnas på batteriskåp och PCS
- Varningsskylt för litiumbatteri ska finnas synlig på utsidan av teknikutrymme och på skåp
- Nödfrånkoppling ska skyltas med tydlig röd skylt i omedelbar närhet
- Alla kabelkanaler och rör med DC-kablage ska märkas med varningsskylt för likspänning

Energimätare

Energimätare ska installeras för att mäta in- och utmatad energi till/från BESS.

- Mätaren ska vara MID-godkänd (MID 2014/32/EU)
- Mätaren ska kommunicera via M-bus och anslutas till närmaste DUC/PLC, M-bus används som standard i KFast's mätarinfrastruktur.
- Mätaren ska mäta i båda riktningarna (laddning och urladdning) med separate register
- Vid direktmätning: kontrollera inkopplingsriktning så att positiva värden erhålls för önskad riktning
- Mätaren placeras på AC-sidan av PCS, på utgående/ingående ledning
- M-bus-kablage ska ha tydlig märkning av A/B eller +/- på varje ledare

Föranmälan och slutanmälan

Föranmälan till nätägaren (Eskilstuna Energi & Miljö) åligger entreprenören att göra i god tid innan projektstart. Uppgifter som behövs vid föranmälan (huvudsäkring, anläggnings-ID mm.) kan inhämtas vid platsbesök.

Slutanmälan till nätägaren åligger entreprenören. Anläggningen räknas som godkänd efter att nätägaren besiktigat och godkänt anläggningen.

Dokumentation och testprotokoll

Teknisk dokumentation (ska levereras vid driftsättning)

- Datablad och certifikat för samtliga komponenter (batteriskåp, BMS, PCS, SPD, mätare)
- CE-märkning och försäkran om överensstämmelse
- IEC-certifieringar: IEC 62619, IEC 62109-1/-2
- BMS-konfigurationsparametrar (SoC-gränser, skyddsnivåer, kommunikationsinställningar)

Slutdokumentation av installationen

- Linjeschema AC- och DC-sida
- Kommunikationsschema (Modbus-adresser, nätverkstopologi)
- Placeringsplan och kabelförteckning
- Märkning och skyltning (placering dokumenteras i ritning)
- Lista över ingående komponenter inkl. serienummer och placering
- Installationsdatum och ansvarig installatör (auktorisationsnummer)
- Uppdaterat huvudledningsschema – ska vara maskinskrivet, handskrivet godtas ej
- Uppdaterade grupscheman

Mätprotokoll och verifiering

- Isolationsmätning DC-sida (batteri mot jord)
- Funktionstest BMS: OVP, UVP, OCP, SCP – alla skyddsnivåer ska verifieras
- Funktionstest islanding-skydd (nätbortfallstest)
- Funktionstest nödfrånkoppling
- Funktionstest branddetektering och larmkedja
- Verifiering av Modbus-kommunikation: alla obligatoriska register läsbara från DUC
- Energimätare: kontroll av riktning och kommunikation via M-bus
- Driftprotokoll vid provdrift: SoC, effekt, verkningsgrad under minst 1 full laddnings/urladdningscykel

Drift- och underhållsinstruktioner

- Instruktion för daglig drift och larmhantering till driftpersonal
- Underhållsintervall och -åtgärder (tillverkarens krav som minimum)
- Instruktion för nödavstängning
- Kontaktuppgifter till tillverkare/leverantör och ansvarig installatör

Garantier

- Produktgaranti batteriskåp inkl. BMS: anges av tillverkare (typiskt 10 år eller antal cykler)
- Kapacitetsgaranti: SoH $\geq$ 80 % efter angiven tid/antal cykler
- Installationsgaranti: minimum 2 år
- Ansvarstider, supportinformation och eventuellt underhållsavtal ska dokumenteras

Reviderad 2026-03-20, Tommy Sjöberg / KFast Driftavd.